

BERLINGSKE TIDENDE

Tirsdag 1. februar 1994

Bikuben sikrede sig skattefrad

Afhæring: Bikuben fik lov at trække hensættelserne i Bornholmerbanken fra i skat. Det var hvad Spar Nord troede at have fået lov til ved købet af Himmerlandsbanken.

Af Uffe GARDER

Afhæringen af kammeradvokat Søren Skov Knudsen kastede i går nyt lys over, hvad der kan være gået galt ved Sparekassen Nordjyllands overtagelse af Himmerlandsbanken.

Søren Skov Knudsen beskrev, hvordan Bikuben fik lov at vingelegere med tallene, da den overtog Bornholmerbanken. Derfor lykkedes det for Bikuben, som tilsluttede sig Spar Nord, at trække en stor del af Bornholmerbankens hensættelser fra i skat, selv om det ikke var tale om en fusion, men om et køb.

I Bikubens regnskab for 1992 står, at der er henat 162 mill. kr. til tab på Bornholmerbanken.

Analog til fusion

»Bikuben fik en venlig, men lovlig behandling, som var lige ud ad landevejen. Man prøvede at finde en mellem-proportional, som var lidt en analogi til en fusion,« forklarede Søren Skov Knudsen, som blev afhørt under sædvanligt vidneansvar.

Bikubens arrangement forudsatte, at der ikke blev lavet en status i købsaftalen med angivelse af priser på aktiver og passiver. Det er der i Spar Nord tilfælde;

købsaftalen henviser direkte til Himmerlandsbankens balance pr. 20. august 1993.

Søren Skov Knudsen forklarede, at Bikuben selv inden for visse grænser kunne bestemme, hvilken købspris Bornholmerbankens udlån skulle ansættelse til, og dermed også hvor store hensættelser, der kunne følge med, jo større købspris, jo større hensættelser var der plads til.

Grænserne blev sat af Told og Skat, som forinden havde vurderet hvor stor en del af hensættelserne, som dækkede fremtidige tab, og som derfor kunne løses med over.

Vide grænser

Men grænserne var vide, fordi der heller ikke var en fast overtagelsesdato i købsaftalen. Og så her afviger Spar Nord købsaftale fra Bikubens.

Udlånen blev ikke betalt i rede penge, men ved at Bikuben overtog passiver i form af udlån med videre. Så Bikuben kunne blot opkræve verdien af disse passiver; så havde man straks på papiret betalt mere for udlånene.

Frihed fra status
»Ordet opstodde eller fikti-ve passiver blev ikke sagt.

Men når der ikke er en statusbalance i aftalen, så har køber en vis frihed til at bestemme, hvordan aktiver og passiver skal prissættes,« forklarede Søren Skov Knudsen. Heretter måtte revisorerne så finde egnede passiver til at fyldeullet op.

Søren Skov Knudsen repræsenterede også Finanstilsynet under forhandlingerne om Bornholmerbanken, men han kendte ikke de skattemæssige forhold omkring handelen. Dem fik han først i grove træk at vide under forhandlingerne om Himmerlandsbanken, da han talte med kontorchef Jørgen Egelund fra Told og Skattestyrelsen.

Kendte faktiske tal
Jørgen Grønborg spurgte flere gange, om man da ikke kendte de faktiske tal i Bornholmerbanken. Det gjorde man, bekræftede Søren Skov Knudsen. Men der stod bare ikke et eneste tal i købsaftalen, bortset fra en reguleringsklausul vedrørende hensættelserne.

Han anendte, at Spar Nord selv har været ude om det, hvis sparekassen ikke har fået ordentlig skatteredgøring.

Han pegede på, at Spar Nord til hans overraskelse var udeblevet fra et møde med Told og Skat lørdag den 21. august.

»Jeg undrede mig, men det måtte jo være fordi de kunne klare sig med deres egen rådgivning,« sagde han. Afhæringen af Søren Skov Knudsen fortsætter i morgen kl. 10.

Han pegede på, at Spar Nord til hans overraskelse var udeblevet fra et møde med Told og Skat lørdag den 21. august.

»Jeg undrede mig, men det måtte jo være fordi de kunne klare sig med deres egen rådgivning,« sagde han. Afhæringen af Søren Skov Knudsen fortsætter i morgen kl. 10.

Kronebanksagen og i 1987 med 6. Juli Bank-sagen, hvor der sker et bankpolitisk skifte i hovedbankerne.

Indlånergaranti etableres i 1987, men får mindre indflydelse end forventet, da hovedbankerne går mod anvendelse af garantien for at undgå finansiering af banktab.

Pengeinstitutter skal i 1990'erne sikres mod tab for at »redde« banker i krise. Dette sker via fleksibel anvendelse af hensættelser og regulering af disse i forhold til ønsket skattemæssigt underskud.

»Lender of last resort« funktionen skifter karakter. I de fleste tilfælde betales banktab via skattefradrag for hensættelser, der giver lavere beskatning. Herved finansierer borgerne og ikke bankerne banktab.

Gamle aktionærer i en bank i vanskeligheder får ikke samme tilbud som den overtagne bank med hensyn til skattefradrag etc. (Privatretlig forskelsbehandling).

Kun i få tilfælde går Nationalbanken ind i »lender of last resort« problematikken (6. Juli Banken og Varde Bank).

6. Grønlands situation

Da både Færøerne og Grønland har hjemmestyre, er dette af snit skrevet for dels at pege på nogle ligheder dels at anføre nogle afgørende forskelle, der bevirker at den grønlandske situation er væsentlig anderledes end den færøske.

Grønland fik først hjemmestyre i 1979. På det tidspunkt var assimilationsmodellen (det at yderområder / tidligere kolonier skal have samme standarder som de mere centrale om-

råder i et land) blevet historie. Tilmed stod assimilationsmodellen for danskerpolitik i Grønland i forbindelse med G 50 og G 60 planen. De politiske partier, der dannedes i Grønland, dannedes derfor snarere i opposition til assimilationsmodellen og med et erklæret mål om grønlandisering, der har fået et stadigt større internationaliseringsindhold i hjemmestyre-rærene. Lige fra det første Landsstyre til i dag har denne holdning præget den ført politik i Grønland.

Begge økonomier ligner hinanden i det snævre ressourcgrundlag med den store afhængighed af fiskeriet, men med en forskel i vægten af de arter, der fiskes.

Færøernes krise omfatter tre selvstændige elementer 1) en bankkrise, 2) en overophedet økonomi i 80'erne med for store offentlige investeringer og 3) en kraftig nedgang i ressourcgrundlaget. Disse elementer er blevet stadigt tættere og tættere forbundet. Krisen er i Danmark fejlagtigt blevet præsenteret og behandlet som en krise hovedsageligt forårsaget af for store offentlige udgifter.

Begge økonomier har oplevet en meget voldsom ressourcenedgang, idet fiskeriets omfang er blevet meget kraftigt reduceret. Samtidig er priserne på fisk faldet. Den grønlandske økonomi får overførsel fra den danske stat på 3 mia. kr. på årsbasis, men overførslerne til den færøske økonomi ligger på ca. 1 mia. kr. på årsbasis. Indkomstfordelingen i Grønland er endvidere ekstrem skæv med ca. en femtedel, der lever på subsistensniveau med et forbrugsmønster, der afspejler dette. Disse forskellige forhold bety-

der, at den grønlandske økonomi nok er i recession, men ikke i krise.

Grønland havde også en overophedet økonomi i midt-1980'erne, men havde det held, kan man sige i dag, at blive ramt af en omfattende finansskandale. Moses Olsen måtte gå som minister, fordi Erhvervsdirektoratet havde lånt 237 mio. kr. uden Økonomidirektoratets vidende. Denne skandale blev årsag til en bedre styring af de offentlige udgifter og til, at Landsstyret arbejdede mod en balanceret af de offentlige udgifter og indtægter. På den måde fik Grønland stoppet op, mens ekspansionen fortsatte på Færøerne.

Grønlands bankvæsen omfatter også to større banker, men statsstøttelån til byggeri og fiskeri til lave renter har indebåret en langt større statsstyring i forhold til bankstyring sammenlignet med Færøerne.

Samtidig har skatte- og udlånsforholdene på Færøerne med meget høje renter også efter rentefaldet i Danmark i 1982 næret en færøsk pengemaskine, som bankerne høstede stor indtjening ved. Et forhold, der ikke genfindes i grønlandsk økonomi.

Det kan konkluderes, at den grønlandske recession selvfølgelig er et stort problem, men at strukturen i den grønlandske økonomi er helt anderledes, således at statusoverførsler på nuværende niveau kombineret med en stram finanspolitisk styring kan hindre en egentlig krise i at bryde frem, såfremt ressourcetsituationen ikke forværres.

Igloo í miðbýnum

Leygardagin læt tógvhandilin Igloo upp í nýggjum handilshúsum í Sværrisgøtu 19. Marita Thorsteinsson, stjóri í Igloo, er her avmyndað utan fyri handilin. Igloo hevur upplatingartilboð í løtuni, eitt nú er færoyskt tógv í Gøtu at fáa fyri kr. 29,75 fyri 100 gr., og 15 pst. avsláttur er á Snældutógvi. Tógvhandilin Igloo er opin vanligja tíð allar dagar. Leygardag leitur aftur kl. 13. (Mynd: Kalmar)

Húsavørður

Søkt verður eftir húsavørði til Sjónvarp Føroya.

Talan er í fyrsta umfari um hálvtríðar tímalønt fyrbilsstarv.

Starvs- og lønarviðurskipti verða sambært sáttmála millum Føroya Landsstýri og avvarðandi yrkisfelag.

Umsóknir verða at senda Sjónvarp Føroya, Postboks 21, Tórshavn innan 7. mars 1994.

SVF
SJÓNVARP FØROYA
(THE FAROESE TELEVISION)

Sjónvarp
Føroya

Umboðsmannaval

Veljast skulu fyra umboðslimir – ein fyri Vág, Sumba, Porkeri og Hov.

Uppskot til umboð skulu vera sjúkrakassanum í hendi í seinasta lagi 4. mars.

Fundurin verður 25. mars, kl. 19.00.

Suðuroyar Sunnari Sjúkrakassi